

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 14a/2019 și nr. 18g/2019

privind controlul constituționalității
Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea
secțiilor de votare din străinătate

CHIȘINĂU

29 ianuarie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *grețier*,

Având în vedere sesizările depuse pe 22 ianuarie 2019 și, respectiv, pe 28 ianuarie 2019,

Înregistrate pe aceleași date,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 29 ianuarie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea nr. 14a/2019 privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, depusă la Curtea Constituțională pe 22 ianuarie 2019, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, de către domnii deputați Adrian Lebedinschi, Vasile Bolea și Vlad Bătrâncea, precum și sesizarea nr. 18g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019, ridicată de către Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, parte în dosarul nr. 3-8/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 28 ianuarie 2019, de către dl judecător Anatol Pahapol de la Curtea de Apel Chișinău, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect, Curtea a decis conexarea sesizărilor într-un singur dosar, în baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, atribuind-i numărul „14a/2019”.

4. Pe 18 ianuarie 2019, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 30 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate.

5. Potrivit Anexei la această Hotărâre, între altele, vor fi deschise secții de votare după cum urmează: în Italia – 29; în SUA – 12; în România – 12; în Federația Rusă – 11; în Franța – 7; în Marea Britanie – 4; în Canada – 3; în Germania – 2; în Belgia – o secție de votare etc.

6. Pe 19 ianuarie 2019, Comisia Electorală Centrală a emis Hotărârea nr. 2109 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate.

7. Pe 24 ianuarie 2019, Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS” a contestat această hotărâre la Curtea de Apel Chișinău.

8. Pe 26 ianuarie 2019, în cadrul ședinței de judecată, reprezentanții blocului electoral contestatar (dna Maia Sandu și dl Andrei Năstase) au ridicat excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate.

9. Prin încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 38 Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

„(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

11. Prevederile relevante ale Codului electoral sunt următoarele:

Articolul 31 Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare din străinătate și a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate

„[...]”

(2) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează una sau mai multe secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor.

(3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale.

(4) La deschiderea secțiilor de votare din străinătate se va ține cont de următoarele criterii:

- a) informațiile deținute de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din țările de reședință;
- b) informațiile deținute de către autoritățile publice centrale, inclusiv datele statistice oficiale relevante;
- c) informațiile obținute în rezultatul înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, conform procedurii stabilite printr-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală;
- d) numărul de alegători care au participat la scrutinul precedent;
- e) alte date relevante, obținute de autoritățile publice centrale, la solicitare, din partea autorităților țării de reședință, în condițiile legii.

[...].”

12. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 sunt următoarele:

În temeiul articolului 31 alin. (2) și (3) din Codul electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463, art. 768), Guvernul hotărăște:

1. Se aprobă lista secțiilor de votare propuse pentru a fi organizate în străinătate, conform anexei.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării.

Anexă la Hotărârea Guvernului nr. 30/2019

Lista secțiilor de votare propuse pentru a fi organizate în străinătate

Nr. crt.	Denumirea țării	Denumirea localității
1.	Republica Austria	Viena (<i>sediul misiunii</i>)
2.	Republica Azerbaidjan	Baku (<i>sediul misiunii</i>)
3.	Republica Belarus	Minsk (<i>sediul misiunii</i>) Brest
4.	Regatul Belgiei	Bruxelles (<i>sediul misiunii</i>)
5.	Republica Bulgaria	Sofia (<i>sediul misiunii</i>)
6.	Canada	Ottawa (<i>sediul misiunii</i>) Montreal Toronto
7.	Republica Cehă	Praga (<i>sediul misiunii</i>) Brno
8.	Republica Populară Chineză	Beijing (<i>sediul misiunii</i>)
9.	Republica Croația	Zagreb
10.	Republica Elenă	Atena (2 secții de votare)
11.	Confederația Elvețiană	Geneva (<i>sediul misiunii</i>)
12.	Emiratele Arabe Unite	Abu Dhabi (<i>sediul misiunii</i>)
13.	Republica Estonia	Tallinn (<i>sediul misiunii</i>)
14.	Republica Franceză	Paris (<i>sediul misiunii</i>) Strasbourg (<i>sediul misiunii</i>) Villeneuve-Saint-Georges Montreuil

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRILOR NR. 14A/2019 ȘI NR. 18G/2019

		Lyon Bordeaux Marseille
15.	Republica Federală Germania	Berlin (<i>sediul misiunii</i>) Frankfurt pe Main (<i>sediul misiunii</i>)
16.	Georgia	Tbilisi
17.	Irlanda	Dublin Tralee
18.	Statul Israel	Tel Aviv (<i>sediul misiunii</i>) Haifa
19.	Republica Italiană	Ancona Bari Bergamo Bologna Bolzano Brescia Florența Ferrara Mestre Milano (<i>2 secții de votare</i>) Modena Napoli Padova (<i>2 secții de votare</i>) Palermo Parma Perugia Pesaro Ravena Roma (<i>2 secții de votare</i>) Torino (<i>2 secții de votare</i>) Trento Treviso Verona Vicenza Udine
20.	Japonia	Tokyo (<i>sediul misiunii</i>)
21.	Republica Letonia	Riga (<i>sediul misiunii</i>)
22.	Republica Lituania	Vilnius (<i>sediul misiunii</i>)
23.	Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	Londra (<i>2 secții de votare</i>) Manchester Northampton
24.	Regatul Țărilor de Jos	Haga (<i>sediul misiunii</i>)
25.	Regatul Norvegiei	Oslo
26.	Republica Polonă	Varșovia (<i>sediul misiunii</i>)
27.	Republica Portugheză	Lisabona (<i>sediul misiunii</i>) Portimao Faro Setubal Porto
28.	Statul Qatar	Doha (<i>sediul misiunii</i>)
29.	România	București (<i>2 secții de votare</i>) Iași (<i>sediul misiunii</i>)

		Galați Timișoara Brașov Cluj-Napoca Constanța Bacău Suceava Craiova Sibiu
30.	Federația Rusă	Moscova (<i>2 secții de votare</i>) Sankt Petersburg (<i>2 secții de votare</i>) Krasnoiarsk Nijnevartovsk Soci Kursk Tula Novosibirsk Kaliningrad
31.	Regatul Spaniei	Madrid (<i>sediul misiunii</i>) Barcelona Santander Castellon de la Plana Malaga
32.	Regatul Suediei	Stockholm (<i>sediul misiunii</i>)
33.	Statele Unite ale Americii	New York (<i>sediul misiunii</i>) Washington, D.C (<i>sediul misiunii</i>) Sacramento Chicago Seattle Atlanta Raleigh Spokane Springfield Portland Asheville Minneapolis
34.	Republica Turcia	Ankara (<i>sediul misiunii</i>) Istanbul (<i>sediul misiunii</i>) Belek
35.	Ucraina	Kiev (<i>sediul misiunii</i>) Odesa (<i>sediul misiunii</i>) Lvov
36.	Ungaria	Budapesta (<i>sediul misiunii</i>)

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizărilor

13. Autorii sesizării nr. 14a/2019 consideră că, prin Hotărârea nr. 30 din 18 ianuarie 2019, Guvernul a deschis prea puține secții de votare în Federația Rusă, fără a ține cont de numărul mare de cetățeni ai Republicii Moldova care

locuiesc în Federația Rusă, precum și de demersul Ambasadorului Republicii Moldova în Federația Rusă, prin care se argumentează oportunitatea deschiderii a 22 secții de votare în Federația Rusă. Acestea ar reprezenta criteriile prevăzute de articolul 31 alin. (4) literele a) și b) din Codul electoral. Spre deosebire de numărul secțiilor de votare care urmează a fi deschise în alte state, cum ar fi Statele Unite ale Americii sau Italia, cu privire la secțiile de votare din Federația Rusă Guvernul Republicii Moldova ar fi avut o abordare selectivă și discriminatorie.

14. La rândul lor, autorii sesizării nr. 18g/2019 susțin că Guvernul a deschis prea puține secții de votare în următoarele state: Belgia, Canada, Olanda, Franța, Germania, Irlanda, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii, iar în alte țări, în genere, nu a deschis nicio secție de votare (*e.g.* Danemarca), fără a ține cont de (i) informațiile obținute ca urmare a înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, conform procedurii stabilite printr-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală, precum și de (ii) numărul de alegători care au participat la scrutinul precedent, criteriile prevăzute de articolul 31 alin. (4) literele c) și d) din Codul electoral.

15. Autorii celei dintâi sesizări susțin existența unui număr mic de secții de votare în Est, în comparație cu numărul mare de secții de votare din Vest. Autorii celei de-a doua sesizări susțin existența unui număr mic de secții de votare în Vest. Potrivit autorilor celor două sesizări, Hotărârea Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 contravine articolelor 1 alin. (3), 2, 4, 16 și 38 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizărilor, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea menționează că articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale le conferă deputaților din Parlamentul Republicii Moldova prerogativa sesizării Curții Constituționale.

19. Totodată, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, parte în dosarul nr. 3-8/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

20. Astfel, sesizările sunt formulate de către subiectele cărora li s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

21. Obiectul sesizărilor îl constituie prevederile Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019. Această Hotărâre stabilește numărul secțiilor de votare din străinătate care urmează a fi deschise la alegerile parlamentare preconizate pentru 24 februarie 2019.

22. Curtea observă că, atunci când a adoptat Hotărârea nr. 30 din 18 ianuarie 2019, Guvernul s-a bazat pe prevederile articolului 31 alin. (2) și (3)

din Codul electoral. Din prevederile menționate rezultă că autoritățile pot organiza secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor atât pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, cât și în alte localități.

23. Curtea constată că puterea discreționară a autorităților în materia deschiderii secțiilor de votare în străinătate, aspect al dreptului la vot, trebuie: (i) să nu afecteze esența dreptului la vot; și (ii) să respecte criteriile stabilite de lege [articolul 31 alin. (4) din Codul electoral]. Primul element ține de competența Curții Constituționale, iar tot ce este situat în afara acestuia – de competența instanțelor de contencios administrativ. Astfel, articolul 31 alin. (4) din Codul electoral prevede că la deschiderea secțiilor de votare din străinătate se va ține cont de următoarele criterii: a) informațiile deținute de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din țările de reședință; b) informațiile deținute de către autoritățile publice centrale, inclusiv datele statistice oficiale relevante; c) informațiile obținute ca urmare a înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, conform procedurii stabilite printr-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală; d) numărul de alegători care au participat la scrutinul precedent; e) alte date relevante, obținute de autoritățile publice centrale, la solicitare, din partea autorităților țării de reședință, în condițiile legii.

24. Autorii sesizărilor pretind că, la emiterea Hotărârii nr. 30 din 18 ianuarie 2019, Guvernul nu a ținut cont de criteriile de stabilire a secțiilor de votare în străinătate prevăzute la articolul 31 alin. (4) literele a), b), c) și d) din Codul electoral și, prin urmare, a încălcat dreptul la vot.

25. Având în vedere cele menționate la § 23 din prezenta decizie, precum și jurisprudența constantă și previzibilă a Curții (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 1 din 14 iulie 2011; DCC nr. 7 din 30 decembrie 2011, § 35; DCC nr. 16 din 9 februarie 2018, § 21; DCC nr. 27 din 29 martie 2018, §§ 22-24), Curtea va examina doar dacă hotărârea contestată aduce atingere esenței dreptului la vot, garantat de articolul 38 din Constituție.

26. Curtea reamintește că articolul 38 alin. (1) din Constituție nu poate fi interpretat ca instituind o obligație a autorităților statale de a organiza alegeri peste hotarele țării. Mai exact, acest articol permite desfășurarea alegerilor peste hotarele țării, dar nu le impune (a se vedea DCC nr. 5 din 14 ianuarie 2019, § 19). Din acest motiv, legislativul și executivul se bucură de o putere discreționară mai mare în privința modului de organizare a acestor alegeri.

27. Această idee este consolidată și de jurisprudența bogată a Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia restricțiile impuse exercițiului dreptului la vot al cetățenilor aflați peste hotare pot fi justificate prin prisma mai multor factori menționați în hotărârea Curții Europene *Sitaropoulos și Giakoumopoulos v. Grecia* [MC], 15 martie 2012, § 69, citată în DCC nr. 5 din 14 ianuarie 2019, § 16.

28. Pentru a se constata o încălcare a dreptului la vot, trebuie să fie atestată o ingerință în esența acestuia. Autorii sesizărilor nu demonstrează cum ar fi afectată esența dreptului la vot prin adoptarea măsurilor contestate.

29. Curtea observă că Guvernul a stabilit numărul de secții de votare care urmează a fi deschise în străinătate. Din perspectiva controlului de

constituționalitate, Guvernul nu a afectat esența dreptului la vot al cetățenilor moldoveni cu drept de vot aflați peste hotarele Republicii Moldova, ci dimpotrivă, a întreprins măsuri pentru a asigura posibilitatea votării pentru cetățenii aflați în afara țării. Această concluzie a Curții se bazează inclusiv pe un studiu efectuat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Sitaropoulos și Giakoumopoulos v. Grecia* [MC], 15 martie 2012, §§ 35-36, potrivit căruia unele state europene nu le permit cetățenilor care trăiesc în afara țării să voteze după trecerea unei anumite perioade de timp, iar altele le permit acestora să voteze doar cu permisiunea statului-gazdă. Cetățenii Republicii Moldova își pot exercita dreptul de vot la secțiile de votare din alte țări sau la secțiile de votare din Republica Moldova. Din aceeași perspectivă a controlului de constituționalitate, Guvernul nu și-a depășit puterea discreționară în materia organizării alegerilor (a se vedea DCC nr. 11 din 18 noiembrie 2014, § 25; HCC nr. 15 din 16 iunie 2015, § 61; HCC nr. 34 din 13 decembrie 2016, § 125).

30. Prin urmare, Curtea consideră că sesizările sunt nefondate.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările nr. 14a/2019 și nr. 18g/2019 privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 29 ianuarie 2019

DCC nr. 11

Dosarul nr. 14a/2019